

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 22/10

Luxemburg, 4 maart 2010

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-31/09
Nawras Bolbol tegen Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal

Volgens advocaat-generaal Sharpston verleent richtlijn 2004/83 automatisch de vluchtelingenstatus aan personen die ten gevolge van externe omstandigheden buiten hun invloed, niet langer bescherming of bijstand van andere VN-organen of VN-instellingen dan het UNHCR genieten

Dit vloeit voort uit de internationale beschermingsverplichtingen van het Verdrag van Genève van 1951 betreffende de status van vluchtelingen

Het Verdrag van Genève van 1951¹ bepaalt wie in welke omstandigheden als vluchteling moet worden behandeld en hoe voor vluchtelingen moet worden gezorgd. Alle lidstaten van de EU hebben dit Verdrag ondertekend en op EU-niveau zijn hun verplichtingen opgenomen in richtlijn 2004/83². Artikel 1 A van het Verdrag bepaalt dat het begrip „vluchteling” van toepassing is op elke persoon die uit gegronde vrees voor vervolging de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, niet wil inroepen, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren.

In artikel 1 D van het Verdrag van 1951 is bepaald dat het Verdrag niet van toepassing is op personen die bescherming of bijstand genieten van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan van de United Nations High Commissioner for Refugees [Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen (UNHCR)], zoals het United Nations Relief and Works Agency for Palestinian Refugees in the Near East [Organisatie van de Verenigde Naties voor hulp aan de Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten].³ Wanneer deze bescherming of bijstand om welke redenen ook is opgehouden, zonder dat de positie van zodanige personen definitief geregeld is, zullen deze personen van rechtswege onder dit Verdrag vallen. Artikel 12, lid 1, sub a, van richtlijn 2004/83 neemt de bepalingen van artikel 1 D over in het kader van het Europese recht.

In 2007 is Nawras Bolbol, een staatloze Palestijnse, samen met haar echtgenoot in Hongarije aangekomen met een visum van de Gazastrook. Zij heeft bij de Hongaarse immigratiedienst de vluchtelingenstatus aangevraagd omdat zij niet wilde terugkeren naar de Gazastrook, die volgens haar onveilig was door het conflict tussen Fatah en Hamas.

Bolbol was niet bij het UNRWA geregistreerd toen zij in de Gazastrook was, maar zij beweert dat zij recht op bescherming en bijstand van het UNRWA heeft op grond van een familieband. Zij stelt

¹ Verdrag van Genève van 28 juli 1951 betreffende de status van vluchtelingen.

² Richtlijn 2004/83/EG van de Raad van 29 april 2004 inzake minimumnormen voor de erkenning van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchteling of als persoon die anderszins internationale bescherming behoeft, en de inhoud van de verleende bescherming (PB L 304, blz. 12).

³ De Verenigde Naties hebben het United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) opgericht om bijstand en bescherming te bieden aan ontheemde Palestijnen in Libanon, Syrië, Jordanië, de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook. De diensten van het UNRWA staan in beginsel ter beschikking van Palestijnen die in deze gebieden wonen en hun huis en middelen van bestaan hebben verloren ten gevolge van het conflict van 1948 en die bij de instelling zijn geregistreerd. Afstammelingen van deze personen komen ook voor registratie in aanmerking. Het UNRWA biedt ook hulp aan bepaalde groepen van niet-geregistreerde personen (zoals personen die in vluchtelingenkampen leven). Thans komen ongeveer 4,6 miljoen ontheemde Palestijnen in aanmerking voor de diensten van het UNRWA.

dat haar als Palestijnse die thans buiten het UNRWA-gebied woont, automatisch de vluchtelingenstatus zou moeten worden verleend.

De Hongaarse immigratiedienst heeft Bolbols aanvraag afgewezen op grond dat zij geen vluchteling in de zin van artikel 1 A van het Verdrag van Genève van 1951 was en niet automatisch het recht had om als zodanig te worden behandeld op grond van artikel 1 D.

Bolbol is tegen deze beslissing opgekomen bij de Fővárosi Bíróság (hof te Boedapest, Hongarije). Deze rechter heeft het Hof gevraagd, te verduidelijken onder welke omstandigheden een persoon kan worden erkend als vluchteling in de zin van artikel 1 D van het Verdrag van Genève van 1951 en van artikel 12, lid 1, sub a, van richtlijn 2004/83.

In haar conclusie van vandaag wijst advocaat-generaal Eleanor Sharpston er eerst op dat alleen ontheemde Palestijnen die in het UNRWA-gebied wonen, recht hebben op bescherming en bijstand van het UNRWA. Indien deze personen de bescherming en bijstand van het UNRWA daadwerkelijk invoeren, zijn zij uitgesloten van de werkingssfeer van het Verdrag terwijl zij deze bijstand genieten.

De advocaat-generaal benadrukt dat **personen die recht hebben op bescherming van het UNRWA maar deze mogelijkheid niet daadwerkelijk hebben benut, onder het Verdrag van Genève blijven vallen.** Een ontheemde Palestijn die geen bijstand van het UNRWA geniet, moet dan ook worden behandeld als elke andere aanvrager van de vluchtelingenstatus en moet individueel worden beoordeeld op grond van de criteria van het Verdrag, maar heeft geen automatisch recht op de vluchtelingenstatus.

Advocaat-generaal Sharpston stelt vervolgens dat een ontheemde Palestijn die bijstand van het UNRWA genoot, maar die om welke reden ook niet langer deze bijstand kan genieten, ophoudt uitgesloten te zijn van de werkingssfeer van het Verdrag. In deze context is zij van mening dat indien de betrokkene niet langer bijstand van het UNRWA kan genieten **ten gevolge van externe omstandigheden** buiten zijn invloed, hij een automatisch recht op de vluchtelingenstatus op grond van het Verdrag heeft. Indien hij daarentegen niet langer bijstand van het UNRWA kan genieten **ten gevolge van zijn eigen handelingen**, kan hij de automatische vluchtelingenstatus niet invoeren. Hij heeft er echter recht op dat een aanvraag van de vluchtelingenstatus ten gronde wordt beoordeeld.

De advocaat-generaal merkt op dat de uitlegging van de relevante bepalingen van de richtlijn in overeenstemming moet zijn met de uitlegging van het Verdrag. In wezen betekent dit dat een persoon onder de uitsluiting van artikel 12, lid 1, sub a, van de richtlijn valt indien hij daadwerkelijk bescherming of bijstand van een ander orgaan of een andere instelling van de VN dan het UNHCR heeft ingeroepen. Indien de betrokkene anders dan uit eigen wil heeft opgehouden de bescherming of bijstand te genieten die hij onmiddellijk daaraan voorafgaand ontving, heeft hij automatisch recht op de vluchtelingenstatus op grond van de richtlijn. Een persoon die niet onder artikel 12, lid 1, sub a, valt, heeft nog steeds recht op een beoordeling van zijn aanvraag van de vluchtelingenstatus of kan subsidiaire bescherming ontvangen op grond van de algemene opzet van de richtlijn.

Met betrekking tot de vraag hoe moet worden bewezen dat bescherming of bijstand is genoten, wijst de advocaat-generaal het standpunt af dat alleen daadwerkelijk bewijs van registratie bij het UNRWA volstaat. Hoewel zij van mening is dat dit bewijs een onweerlegbaar vermoeden schept dat een aanvrager daadwerkelijk bijstand heeft genoten, herinnert zij eraan dat het UNRWA soms bijstand verleent zonder registratie. **Registratie is dus slechts een kwestie van bewijs en geen inhoudelijke kwestie** en de praktische problemen waarmee ontheemden die de vluchtelingenstatus wensen te verkrijgen, te maken kunnen hebben bij het bewijs van hun rechten, moeten in aanmerking worden genomen bij de beoordeling of een ontheemde Palestijn vroeger bescherming van het UNRWA genoot.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, het Hof in volledige onafhankelijkheid een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van de conclusie is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170